

Nr 4 2018

Åarjelsaemien gærhkoepiaerie
Sørsamisk kirkeblad
Sydsamiskt kyrkblad

Sørsamisk
bibelbok klar

side. 5

Åarjel-saemiej
skuvle 50 jaepieh

Bielieh 6 & 14

Temadagar
om diakoni

Sid 4

Vellykket
festival på
Røros

Side 17

Bevilgning til Saemien Sijte

I regjeringens forslag til Statsbudsjetten 2019 er det foreslått en oppstartsbevilgning på 6 millioner kroner til nytt museumsbygg for Saemien Sijte.

Saemien Sijte har som oppgave å fungere som nasjonalt sørsamisk museum, kultursenter og møtsted. Som tidligere omtalt har Saemien Sijte i lang tid ventet på nytt bygg. Etter at dagens bygg ble tatt i bruk i 1979 gikk det få år før man så behovet for større areal. Det ble

først gjort planer og tegninger for et komplett bygg med både kontorer, auditorium og museumsarealer. Kostnadsrammene på dette var på rundt 250 millioner kroner og det ble ansett som for kostbart. Det ble derfor gjennomført en ny planlegging og tegninger. Museumsarealer og kontorer for de ansatte er ivarettatt, men bygget vil ikke romme auditorium og utleiekontorer. Det nye museumsbygget har en kostnadsramme på 115,3 millioner og

planen er at bygget skal være ferdig i andre halvår 2021.

LANG PROSESS

Det har vært en lang vei med mye skuffelser og motgang, men for Saemien Sijte har det aldri vært et alternativ å gi seg. Mange har stått på og arbeidet for dette. Det var derfor en enorm glede og mange gratulasjoner og lykkelønskninger da dette ble kjent.

Bygget har lenge vært planlagt bygd på Horjemstangen ved Snåsavatnet der det også vil

bli enklere tilgjengelig for tilreisende og besøkende enn ved dagens plassering. Det er Statsbygg som står som byggherre og de vil videre leie ut bygget til Saemien Sijte. Selv om planene man nå arbeider etter ikke inneholder auditorium er det noe man ser behov for. Fra Saemien Sijtes side vil man derfor arbeide videre med det spørsmålet.

KILDER: REGJERINGEN.NO/
SAEMIENSIJTE.NO
BEARBEIDING: EINAR BONDEVIK

Äntligen psalmbok på sydsamiska

Svenska kyrkans nationella nivå kommer under 2019 att tillsammans med Härnösands stift och Samisk kirkeråd samarbeide i ett projekt för att ta fram en psalmbok på sydsamiska.

Ewerth Richardsson, tidigare musikkonsulent vid Luleå stift och projektledare för Samiskt kyrkoliv i Härnösands- och Luleå stift, hade fram till sin pension i augusti 2012 arbetat med att sammanställa ett 50-tal psalmer och sånger på sydsamiska. Dessa och ytterligere några psalmer kommer nu att ingå i en sedan länge efterlängtat psalmbok.

På svensk sida drivs projektet av kyrkokansliet i nära samarbeide med Härnösands stift. Stiftet bidrar med økonomiske resurser og personelle resurser for samordning av förankring i sydsamisk område på svensk sida, samt medverkan i projektgruppen.

Samisk kirkeråd er med i pro-

jektet gjennom økonomiske resurser samt personelle resurser for samordning av förankring i sydsamisk område på norsk sida, samt medverkan i projektgruppen.

FÖREGÅNGARE

Ambitionen är att översättningen av dessa psalmer på lång sikt ska läggas fram till kyrkomötet och erkännas som översättning av en av kyrkans böcker, men målet med just denna bok är att vara föregångare. Behovet är stort av ett material som snabbt kan börja användas.

Fem år efter utgivning, ska synpunkter ha samlas in, rättelser gjorts och eventuellt flera psalmer översatts. Även bibeltexter och andra texter kan då också tas med och ges ut tillsammans med en ny utgåva som tas till kyrkomötet.

AKAR HOLMGREN

Duedtie-boka endelig på plass

Det var stor festivitas og høy stemning da boka *Aerpie-maah toe – Aarjelsaemien duedtien baakoeh* ble lansert på Saemien sijte under festuka for sameskolen. Boka er et resultat av et langvarig og etterlengtet arbeid.

Boka er både en ordbok og en fagbok i sørsamisk håndverk – duedtie. Både mjuksløyd og hårdsløyd

er representert her. Maja Hilma Dunfjeld har doktorgrad i duedtie og står som redaktør for boka. Med seg som forfattere har hun

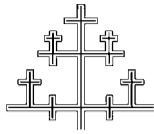

hatt Unni Steinfjell, Nils Arvid Westerfjell og Åsta Vangberg. De har alle solide kunnskaper innen duedtie og språk. Også andre har

Fra venstre Åsta Vangberg, Maja Hilma Dunfjeld og Unni Steinfjell.

bidratt som informanter i arbeidet. Boka vil være et svært nyttig hjelpemiddel for både duedtieutøvere og språkinteresserte. Den bidrar til å videreføre kunnskap og kultur og tradisjoner til generasjoner videre.

EINAR BONDEVIK

Bibel eller babbel?

Bøker er til stor glede. Dei fortel, dei formidlar, dei gir kunnskap og innsikt om mangt og mykje. Nokre gir innsikt i deg sjølv, som når du gjennom forteljingane i ein roman kan kjenna deg igjen i personane det blir fortalt om, deira tankar og handlingar. Andre gonger gir bøkene innsikt meir utanfrå, fagkunnskap og fakta.

"Daate gærja dutnjan – denne boka er til deg!" Slik skriv Maja Hilma Dunfjeld i forordet til *Aerpiemaahtoe*, fag- og ordboka i duedtie som vart lansert på Saemien sijte i haust. Boka er til for deg for at du skal få innsikt, kunnskap og muligheter i arbeidet ditt vidare med sørsamisk kunst og handverk. Det er ei solid bok, "ein duedtie-bibel", vart det sagt på lanseringa. Den

kan brukast som oppslagsverk og fasit på ornamentikk og tradisjonar.

BIBEL

Ein annan bibel som nyleg er lansert er *Åarjelsaemien bijpelteksth*, sørsamiske bibeltekstar. Desse bibeltekstane er eit resultat av samarbeid mellom norsk og svensk side. Her har støtten frå Sametinget i Norge òg vore viktig. Bibelboka er både ein Bibel og forhåpentlegvis ein «bibel», ei språkleg rettesnor. Det er ikkje teke lett på ord og uttrykk som er vald når ein skal formulera bibelforteljingane. Det kan likevel vera at nokon ville formulert det annleis. Det må kanskje reviderast seinare, slik det har skjedd og skjer på norsk, svensk og alle andre språk. Denne boka er òg til deg – *dutnjan*. Les den både som

"bibel" og Bibel. Men korleis skal den lesast?

KOMMUNIKASJON

I forordet til duedtie-boka skriv Dunfjeld vidare: "I de estetiske fagene i skolen er duedtie synlig, men skolen fanger ikke opp helheten i faget hvor duedtie er kommunikativ gjennom form og ornamentikkens bodskap, men videreføres kun som pynt, dekor og kunst." Eg veit lite om kunst, men eg merkar meg ordet "kommunikativt". Det handlar om kommunikasjon, om samtale mellom oss som òg skjer på andre måtar enn med ord. Det viser litt av vanskeligheten når folk, meg sjølv inkludert, spør "kva betyr det og det" når vi ser ein gjenstand med samisk utsmykning. For betydningen av dei einskilde elementa ligg

gjerne i måten dei er plassert, kvar dei er plassert og i bruken av gjenstanden dei er plassert på. Er dette litt av tematikken rundt joik òg? At joiken er til "bruk", til forteljing og kommunikasjon og ikkje til «pynt» som underholdning? Eg tenker at bibelboka òg handlar om kommunikasjon. Forteljingar har skjedd inn i ei konkret tid og stad skal kommunisera med folk her og no. Kanskje må vi bruka tid på å grunna på det, kommunisera med teksten og historia. Lest rett inn i vår samanheng kan den kanskje få ei litt anna tyding, og kanskje må vi bruka litt andre formuleringar for å gi den same betydninga. Men les den, bruk den, bruk begge bøkene.

EINAR BONDEVIK

Redaksjonskomité for Daerpies Dierie

For å få bredest mulig kontakt med det sydsamiske området har vi en redaksjonskomité for bladet. Medlemmene har ulike kompetanse og kontakflate inn i både kirke og samfunnsliv. Sammen drøfter vi ideer til bladet og saker som bør omtales. Redaksjonskomitéen består per i dag av følgende personer: Redaktør Einar Bondevik, prest i sørsamisk område (Norge), bosatt i Mo i Rana, Norge. Bertil Jønsson, diakon i sørsamisk område (Norge), bosatt i Røyrvik, Norge. Birgitta Ricklund Samiska rådet i Svenska kyrkan, bosatt i Örnsköldsvik, Sverige. Sylvia Sparrock, språk-

konsulent på sametinget, bosatt i Tossåsens sameby i västra Jämtland, Sverige. Akar Holmgren, samordnare flerspråkigt arbete i Härnösand stift, bosatt i Ramvik, Sverige. I tillegg har vi Meerke Krihke Leine Bientie, Brekken, Norge, som medarbeider på sydsamiske tekster.

Sammen dekker vi ganske store deler av det sydsamiske område og håper at vi kan fange opp viktige begivenheter og tema i de ulike delene. Vi setter likevel stor pris på å bli kontaktet av lesere av bladet med tips, idéer eller kanskje har tekst eller bilder de vil dele med andre gjennom bladet.

Julegavetips!

Setter du pris på Daerpies Dierie? Kjenner du noen andre som kunne ha satt pris på bladet? Hva med å gi bort et abonnement/prenumeration på Daerpies Dierie til jul? Et års abonnement koster kr. 190 for fire utgaver.

Send bestilling eller ta kontakt med oss på dd@samiskmenighet.no

Samiska vinjetter i Daerpies Dierie

Första sidan:

Orre saernieh: Nyheter
Gieries lohkih!: Kära läsare!
Noere almetjh: Barn, ungdom
Guvvie: Porträtt
Doen jñh daan bijre: Lite av varje
Guktie ussjedem: Hur jag tänker

Åssjalommesh: Tankar, andakt
Gie jñh gusnie årroeminie: Vem och var
Kultuvre: Kultur

Åarjelsaemien bijpelteksth, den sørsamiske bibelboka, ble tatt i bruk under en høytidlighet i Nidaros domkirke. Fra venstre: Ingeborg Mongstad-Kvammen, Bibelselskapet, Tove-Lill Labahå Magga, Samisk kirkeråd, Einar Bondevik, prest i sørsamisk område, Bierna Leine Bientie, bibeloversetter, Sigfred Hilmar Jåma, leder Saemien Åålmegeeraerie, Jenny-Krihke Dragsten Bendiksen, tekstleser, Herborg Finseth, biskop i Nidaros.

FOTO: ELIN IVERSEN

Temadagar om samiskt kyrkoliv med fokus på diakoni

I ett regntungt och grått Umeå samlades i november anställda och ideella till två dagars konferens om samiskt kyrkoliv. Svenska kyrkans nationella nivå hade tillsammans med Luleå och Härnösands stift planerat dagarna och ett 40-tal personer från hela landet deltog.

Den första dagen hölls programmet i det samiska kulturhuset Tråhppie som drivs av Såhkie Umeå sameförening. Förutom rapportering kring de olika verksamheter som bedrivs i stift och församlingar var Ingrid Inga, ordförande i Samiska rådet i Svenska kyrkan, inbjuden att tala. Samiska rådet svarar under kyrkostyrelsen och en av uppgifterna de har är att främja den samiska kulturens egenart och uttryck i kyrkolivet.

BEHOV AV STRUKTURER

Efter att ha lyssnat till deltagarnas berättelser om hur det jobbas runt om i landet ställde Ingrid Inga en viktig fråga:

–Hur kan Samiska rådet bidra så att det kan byggas upp strukturer för det samiska arbetet? Hon ställde vidare den kanske mest avgörande frågan:

–Är det möjligt att bereda plats för samisk religion, teologi, liturgi, samisk andlighet och samiska traditioner i Svenska kyrkan? Och hon uppmanade den nationella nivån att tillsammans med stiftens ta fram en åtgärdsplan, till stöd för församlingarna.

–Samiskt kyrkoliv kan inte hänga på enskilda medarbetare, t. ex. enstaka präster eller eldsjälar, som det ser ut nu så faller arbetet om de lämnar sin tjänst eller sitt uppdrag.

REPATRIERING - ÅTERLÄMNANDE

Lisbeth Hotti, handläggare för samiskt kyrkoliv på nationell nivå höll i ett pass om repatriering. Sametinget krävde 2007 att alla kvarlevor som finns i samlingar på museer och institutioner ska identifieras. Först 2017 överlämnade regeringen sin kul-

Christofer Sjödin och Kim Rehnman ledde den samisk-svenska kvällsmässan.

FOTO: AKAR HOLMGREN

turarvsproposition och Riksantikvarieämbetet ska nu utarbeta en vägledning för museernas arbete med mänskliga kvarlevor.

För att föra denna viktiga process framåt bjöd ärkebiskop Antje Jackelen 2017 tillsammans med Samiska rådet in till rundabordsamtal. Deltog gjorde Riksantikvarieämbetet, Åjtte museum, Statens historiska museer, Västerbottens museum, Kulturdepartementet, Sametinget samt Sametingets etiska råd. Uppföljning av detta samtal kommer att ske under 2019.

KVÄLLSMÄSSA

Innan det var dags för den gemensamma middagen firades i Umeå stads kyrka en svensk-samisk kvällsmässa under ledning av Christofer Sjödin, präst i Umeå stads församling och Kim Rehnman, pastorsadjunkt i Vännäs-Bjurholm. Parallellt med sitt pastorsadjunktsår läser Kim syd-samiska på 50 procent vid Umeå universitet.

DIAKONI BLAND UNGA

Programmet under dag två hölls i Församlingsgården i Umeå. Edelsvik folkhögskola berättade bland annat om vilka diakonala behov de identifierat under de

torn för hur en person klarar sig längre fram i livet, skolan har till och med större inverkan än den egna familjen. I sin forskning har hon jämfört samiska ungdomars skattning av social acceptans (utsatthet, mobbning) med svenska ungdomars.

KUNSKAPSNÄTVERK

Lotta Omma arbetar nu i projektet Kunskapsnätverk för samisk hälsa, som pågår 2017-2019 och finansieras av Socialdepartementet. Projektet syftar till att öka tillgången på språk- och kulturpassade vårdtjänster. Nätverket omfattar Region Norrbotten, Västerbottens läns landsting, Region Jämtland Härjedalen och Landstinget Dalarna. Projektet skall etablera samisk hälsa och öka kunskapen om den samiska kulturen i verksamheterna, mobilisera och utveckla samisk kompetens, formulera en gemensam strategi för samisk hälsa och föreslå hur arbetet med samisk hälsa ska se ut i framtiden. Målet är att ett samiskt kunskapscentrum, liknande SANKS, ska kunna etableras även på svensk sida i Saemie.

–Det absolut viktigaste är att det inom vården utvecklas en kultursensitivitet. Och argumentet för att utveckla detta arbete bygger på folkrättsliga principer, säger Lotta Omma.

Lotta Omma föreläste om hälsa och ohälsa bland samer.

FOTO: AKAR HOLMGREN

fem år de har samordnat arbetet med det samiska konfirmationslägret. Sammanfattningsvis kan konstateras att samiska ungdomar tar på sig ett stort ansvar för den samiska kulturens överlevnad. Konfirmationstiden är en intensivt identitetssökande period i livet och ungdomarna har en förväntan med sig in i lägerveckorna att de ska utveckla ansvaret för att rädda sin kultur.

SAMISK HÄLSA

Psykolog Lotta Omma som 2013 lade fram sin avhandling *Ung same i Sverige - Livsvillkor, självvärdering och hälsa* ledde nästa pass. Hon har funnit att skolan är den enskilt största skydds-fak-

VÅGAR FRAMÅT

Som avslutning på temadagarna fördes gruppsamtal kring hur vi gemensamt ska kunna utveckla arbetet med samiskt kyrkoliv och diakoni. Ett påverkansarbete behövs för att komma vidare i de inomkyrkliga strukturerna, bland annat föreslogs någon form av certifiering liknande de som finns för miljö- och hbtq-frågor.

Deltagarna var överens om att viktigast av allt är att jobba trovärdigt och att komma bort ifrån hållningen 'vi och dom'. Vi är alla kyrkan – tillsammans.

AKAR HOLMGREN

FOTO: ELIN IVERSEN, TRONDHEIM

Ny bibelbok med kirkeårets tekster på sørsamisk

Bibelselskapene i Norge og Sverige gir for første gang ut en sørsamisk bibelbok til bruk i hjem, skole, kirke og kulturliv. Boka inneholder i tillegg til kirkeårets tekster fra de kirkelige teksttrekkene i Norge og Sverige også hele Markus-evangeliet. Til sammen utgjør boka mer enn 700 sider med et bredt utvalg av tekster fra Det gamle og Det nye testamentet.

Tekstene er et resultat av femten års arbeid og er oversatt av Bierna Leine Bientie, Lajla Mattsson Magga, Ole Henrik Magga, Karin Rensberg Ripa og flere andre har deltatt underveis med språklig veiledning. Senter for samisk i undervisninga ved Samisk Høgskole i Kautokeino har vært konsulent for den visuelle utformingen av teksten.

BOK FOR ALLE ROM

Omslaget til bibelboka er ved den sørsamiske grafikereren Meerke Vekterli.

Slik beskriver hun intensjonen med arbeidet hun har gjort:

Omslaget er reint og enkelt på den fine måten, slik at boka skal kunne passe i mange typer rom. Det skulle være en tydelig bok, men uten at den ble bastant. Mitt kall som kunstner er å skape den dekoren som gjør at ting settes inn i en sammenheng når de tas i bruk. Det er spennende å ta på seg slike oppdrag, fordi det gir en anledning til en dypere refleksjon omkring arbeidet man gjør!

OSTEFORM SOM INSPIRASJON

Meerke Vekterli tok utgangspunkt i en utskjæring på bunnen av en osteform fra Meråker historielag da hun laget korsmotivet på omslaget. Kunstneren forteller at de gjenstandene som var i daglig bruk blant sørsamer, ofte ble dekorert.

– Jeg har hørt det fortalt at gjenstandene ikke var helt ferdige før de hadde fått en eller annen form for dekor. Fargene på bokomslaget

og lesebandene er de samme som er brukt i sørsamisk klesdrakt, med blått som hovedfarge. Når ordet blir menneske i det sørsamiske språket, ønsket kunstneren og utgiverne å kle boka i sørsamisk drakt. Samtidig gir dette boka en jordnærhet, sier Vekterli.

ORDET TAR BOLIG

Hans-Olav Mørk, som har vært prosjektansvarlig for bibelboka, sier:

I Johannes-evangeliet står det at Ordet ble menneske og tok bolig – bokstavelig talt "slo opp teltet" – iblant oss. I denne boka kommer Ordet til oss kledd i samiske farger, i samisk klesdrakt. Formen på omslaget kan oppleves som en kombinasjon av det veldig hverdagsnære og det hellige. Et møte mellom disse dimensjonene kan skape undring og nærhet til det hellige.

TILHØRIGHET

Kommentarer til omslaget underveis har vært at omslaget skaper en opplevelse av høytid, av hellighet, av

katedral. Samtidig bærer boka farger og motiv fra sørsamisk håndverk og klesdrakt. Hans-Olav Mørk tolker det slik:

– Det levende og hverdagsnære, som det å legge en ost til modning, kan vekke mange assosiasjoner til det å være menneske: å bli formet, modnes, bli preget av noe, av sine omgivelser, av det hellige, bli "korsmerket" så å si. Kanskje er det slik med menneskene også, at det er korsmerket som forteller oss noe om hvem vi er og hvor høyt vi er elsket fra Skaperens side. Når vi blir korsmerket i dåpen, sier det noe om vår tilhørighet og verdighet som Guds barn. Det er dette budskapet sørsamer nå får høre på sitt eget morsmål i den nye sørsamiske bibelboka.

Mij bööremes Áarjel-saemiej skuvlesne vaedtsedh?

Nihko-Laara Páve Wilks (13)

Mov saemien gielesne buerebe sjiidteme gosse daesnie vaadtseme, vielie saemien-tæjmoeh utnimh jïh meehtimh lohkehtæjjajgumie saemiestidh. Jïh aaj hijven baahke beapmoem áadtjoejimh fierhten biejjien.

Hilma Dunfjeld Mølnvik (14)

Áarjel-Saemiej skuvlesne mejtie aajnehke aejkien mijjeh majoritete. Aaj vihkele orreme mov saemien sosiale-vearman juktie manne learohkh gellie sijjijste ráakeme.

Solveig Fossum Norberg (15)

Dusnie almetjh vielie guarkah, im daarpesjh gajhkem saemien kulturen bijre bihkedidh. Gaajkesh ektesne gosse onne skuvle, jïh jïjnje saemien gielesne guktie aelhkebe saemien lieredh. Hijven learohkh ovmessie sijjijste gaavneditdh gosse guessieváhkoeh.

Mia Erika Sparrok (15)

Gellie saemien maanah, jïh joekoen hijven mijjeh "bovtsh" stáákedibie dusnie. Ij oktegh domth dan ávtteste dah learohkh desnie guarkah guktie saemine árrodh.

Det beste med skolen min

Fire elever ved Áarjel-saemiej skuvle forteller om det beste

ved skolen. Det er at de er mange samiske sammen på

en liten skole, lærer sørsamisk bedre, møter flere fra ulike steder på samlingsuker og er en

majoritet. De setter også pris på å få varm mat hver dag og å leke "bovtsh" – reinsdyr.

Nils Thomassons stipendium tildeles Tanja Nordfjell

Släktföreningen Nils och Lucia Thomasson tilldelar sitt stipendium 2018 till Tanja Nordfjell, Vålådalen. Stipendiet uppgår till 10 000 kronor.

Motiveringen till årets stipendiat lyder:

Tanja Nordfjell är en ung allsidig konst- och kulturutövare från Vålådalen. Hon är uppväxt i en renskötarfamilj och deltar aktivt i renskötsel. Hon är utbildad inom och utövare av samiskt traditionellt hantverk, vätnoeh. Hon designer egna kläder och utvecklar samisk form i olika material. Hon tecknar och målar, gärna i akryl eller akvarell. Hennes motiv är tagna från det som står henne närmast gärna renar och natur. Tanja är också musiker och artist. Hon skriver och framför egen musik och jojk med texter på sydsamiska. Hennes allsidighet speglar en modern utövare med förankring i den traditionella samiska kulturen. Genom sina olika uttryck vidareför och utvecklar hon samisk konst och kultur. Hennes arbeten och framträdanden

Fakta

Stipendiets definition lyder:

Nils Thomasson kombinerade i sin gärning konstnärlighet och historisk dokumentation med renskötsel och företagande inom fotografi och turism. Släktföreningen Nils och Lucia Thomasson vill med detta stipendium, i Nils Thomassons anda, stödja och uppmuntra unga samer som vill utveckla sin verksamhet och därigenom sprida kunskap och engagemang för den samiska kulturen.

är hennes egna uttryck. Samtidigt styrker hon andra unga samer och ger omvärlden del i det rika kulturarv hon själv är en del av. Tanja deltog med jojk vid invigningen av Staare 2018 i Östersund. Senast deltog hon vid den sydsamisk kulturfestivalen Rasten rastah i Røros, Norge. Här framförde hon musik med egna jockar.

KÄLLA: PRESSMEDDELANDE

Tanja Nordfjell tog emot stpendiet på Jamtli, Jämtlands läns museum i förbindelse med årsmötet till Släktföreningen Nils och Lucia Thomasson. Landshövdingen i Jämtlands Län, Jöran Hägglund, delade ut stipendiet.

FOTO: ERICA UNNES/STAARE2018

En samisk variant av Frälsarkransen har utformats med klassiskt samiska material som renhorn, renskinn och snören.

FOTO: EMMA DAHLBÄCK/IKON

Plats för alla på samiska konfirmationslägret

Samtliga ungdomar som anmält sig till det samiska konfirmationslägret 2019 kan nu erbjudas plats på lägret.

När anmälningstiden för 2019 års samiska konfirmationsläger gick ut visade det sig att det fanns betydligt fler anmälningar än tillgängliga platser. Det innebär att 21 ungdomar fick beskedet att de placerats på reservlista. Många blev ledsna och det hördes kritik från föräldrar. Svenska kyrkan har nu skjutit till medel för att kunna ta emot fler ungdomar.

– Svenska kyrkan på nationell nivå har, som svar på kritiken, avsatt förstärkningsmedel som möjliggjort att Edelviks folkhögskola fått uppdraget att utarbeta ett koncept som rymmer alla 69 anmälda. Det är en lösning som styrgruppen för det samiska konfirmationslägret är glad över, och som gör att alla anmälda ges möjlighet att åka på lägret i sommar, säger Eva-Maria

Karlsson, stiftsdirektor för Luleå stift. Även Nils-Johan Labba, lägerchef för det samiska konfirmationslägret 2018 och 2019, är glad över beslutet:

– Vi är nöjda med det nya upplägget. Det är viktigt för oss att kunna erbjuda alla plats samtidigt som vi gör det bästa möjliga konfirmationslägret. Vi får inte kompromissa med innehållet eller skapa en ohållbar situation för ledarna. Vi har förstas behövt göra vissa anpassningar, till exempel är inte alla ungdomarna tillsammans hela tiden, men min bedömning är att 2019 års läger kommer att hålla samma goda nivå som tidigare läger.

GLÄDJE ÖVER MÅNGA UNGA

Samiska rådet i Svenska kyrkan finns på den nationella nivån och svarar under kyrkostyrelsen. Rådet har som uppdrag att vara rådgivande i frågor som rör samer i Svenska kyrkan.

– För Samiska rådet är det mycket glädjande att så många unga samer vill konfirmera sig. Det är också glädjande att Svenska kyrkan ser unga samers stora intresse att konfirmera sig som en möjlighet att bygga en robust relation med samiska folket både i nutid och för framtiden, säger Ingrid Inga, ordförande i Samiska rådet.

Det samiska konfirmationslägret är unikt eftersom lägret samlar unga samer från stora delar av Sverige. Lägret är en av få viktiga mötesplatser där de både lär känna sig själva men också andra samiska ungdomar samtidigt som de får med sig kunskaper om kristen tro och samisk andlighet.

– Att konfirmationslägret därutöver är en viktig pusselbit i den pågående försoningsprocessen mellan samerna och Svenska kyrkan är bara positivt, säger Ingrid Inga.

Det stora intresset för konfirmationslägret innebär att Svenska kyr-

kan kommer se över upplägget av lägret långsiktigt.

– Vårt mål för framtiden är att alla som vill ska kunna konfirmeras inom ramen för samiska konfirmationslägret. De ska få uppleva den goda gemenskap som tidigare lägerdeltagare fått uppleva och få stärkas både i sin kristna tro och sin samiska identitet, säger Nils-Johan Labba.

UNGDOMAR INFORMERADE

Onsdagen den 5 dec 2018 har alla föräldrar meddelats via e-post från Edelviks folkhögskola. Antagningsbrev har skickats ut till både föräldrar och ungdomar. Lägret äger rum den 15–30 juni 2019 och avslutas med konfirmation och gudstjänst den 30 juni.

PRESSMEDDELANDE FRÅN
SVENSKA KYRKAN

Viktigt att inte flytta in

Sylvia Sparrock valdes in i Samiska rådet 2004, de senaste åtta åren med uppdraget som ordförande. I somras lämnade hon över till nya krafter. – Plötsligt var jag väldigt ledig. I början kändes det jättekonstigt, säger hon.

FOTO: KAJSA ÅSLIN

2018 har varit ett uppbrottsår för Sylvia Sparrock.

– Plötsligt blev jag väldigt ledig, ända in i själen ledig, säger hon.

En mulen höstdag i Östersund summerar hon sina 14 år i Samiska rådet i Svenska kyrkan.

Hon har klivit av flera långvariga uppdrag och står inför ett nytt skede i livet. Mer tid för renskötsel, mer tid ute på fjället och tid för barnbarnet som väntas. Det ligger en stickning på bordet bredvid Sylvia, så som det anstår en blivande tjidtjaahka (mormor).

– Det kändes bra att lämna rådet nu. Mycket av det jag varit med och drivit är avklarat. Det är också viktigt att nya krafter får möjlighet att ta vid, säger hon.

VÄGEN VAR BEREDD

Sylvia Sparrock valdes in i Samiska rådet 2004, de senaste åtta åren har hon haft uppdraget som ordförande. Det har blivit många resor till Uppsala där rådet regelbundet möts, det har blivit många nya bekantskaper och det har blivit oändligt många samtal och diskussioner om samiskt kyrkoliv och samisk identitet i Svenska kyrkan.

– Många hade gått före och berett vägen, strukturen fanns och det var enkelt att ta över. Det var ett välvilligt klimat som innebar att man inte behövde driva frågorna så hårt som i många andra sammanhang, minns Sylvia.

– Jag kände direkt att här är vi inte partipolitiker som i sametinget. Och den andan ville jag

föra vidare. Det har varit viktigt att inte flytta in den partipolitiska debatten till kyrkan.

VIKTIGA VERKSAMHETER

När hon kom in i rådet var ett arbete påbörjad för samarbete över nationsgränserna.

– De första samiska kyrkodagarna hölls i Jokkmokk samma år. Jag tror det var första gången kyrkan och samerna i hela Sapmi gjorde något tillsammans. Sedan fortsatte det med att vi jobbade fram Enareavtalet som styr kyrkodagarnas fortsättning.

– Kyrkodagarna har betytt jättemycket. Det är en markering att samerna är ett enat folk. Men det är viktigt också med den kyrkliga prägnen, att vi får fira gudstjänst tillsammans, att det samiska får stå i centrum, att samernas kyrkoliv synliggörs.

Det samiska konfirmandlägret är en annan verksamhet som Sylvia gärna lyfter värdet av.

– Ungdomarna lever i samhällen där de som samer är i minoritet. Det är superviktigt att de får samlas, vara en majoritet och lära sig om kyrkan i samisk kontext. Och konfirmationen är en dörröppnare för fortsatt engagemang i kyrkan. Det skulle behövas fler samiska präster, diakoner och annan personal, säger hon.

SNEGLAR MOT NORGE

Sylvia skulle önska att strukturen kring konfirmandlägret var mer permanent. Hon funderar kring organisationen av det samiska

Vid kyrkmötets öppnande i Uppsala 2017 höll Sylvia tal, det var i

kyrkolivet och sneglar mot norska kyrkan där samerna tillhör en icke territoriell församling.

– Frågan utreddes 2006 men då sa rådet nej till det, vi tänkte att det kunde bli för isolerat, att det fanns risk att man skulle tappa kontakten med sin lokala kyrka. Men nu tänker jag att vi kanske skulle tagit upp den frågan igen. Det skulle kunna öka samernas kyrkliga engagemang och kanske skulle det ge samerna en annan legitimitet i kyrkan, funderar hon.

Utveckling brukar ofta beskrivas som att den tar två steg framåt

och ett bakåt, och ibland kan det kännas som tvärt om. Sylvia tvekar när hon får frågan om hon tycker att utvecklingen för samerna i kyrkan gått åt rätt håll under åren vi talar om.

– Inte bara ..., säger hon.

– Det kändes som ett misslyckande när det inte gick att hålla tillräckligt hög kvalitet på den samiska telefonjouren och den lades ner. Det kändes tungt när det samiska konfirmandlägret måste flyttas. Och jag tycker att församlingarna är lite statiska när det kommer till

partipolitiken i kyrkan

samband med att filmen *Sameblod* skulle visas för ledamöterna.

FOTO: BILDBANKEN IKON

Fakta

Sylvia Sparrock, 51 år

Familj: Tre vuxna barn och särbo
Arbete: Språkkonsulent på same-
tinget i Östersund

Bor: Tossåsens sameby i västra
Jämtland

Favoritpsalm: Stilla natt. "Det är
den första psalm jag lärde mig, min
åemie jijmie (bortgångna faster)
lärde mig den, jag var kanske fem år.
Tänk att få höra den på sydsamiska."

Samiska rådet i Svenska kyrkan

Samiska rådet i Svenska kyrkan
bildades 1996, finns på den natio-
nella nivån och svarar under kyrk-
kostyrelsen. Till uppgifterna hör
att främja den samiska kulturens
egenart och uttryck i kyrkolivet,
och särskilt uppmärksamma
de samiska språkens ställning i
gudstjänst och andaktsliv. Samiska
rådet bevakar också frågor
rörande samernas rättsliga förhål-
landen i kyrkan och samhället,
och samordnar arbetet med
översättningar av kyrkohandbok,
psalmbok, bibel, och utgivning
av andaktslitteratur och under-
visningsmaterial. Samiska rådet
består av sju ledamöter och lika
många ersättare. Ny ordförande
efter Sylvia Sparrock är Ingrid Inga
från Jokkmokk.

det samiska kyrkolivet och det samiska språket.

– Men värst var det med motionen om att kyrkan skulle driva en svensk ratificering av ILO-konventionen, när den röstades ner i kyrkomötet. Då tänkte jag att nu avgår jag. Men så åkte jag hem, sov på saken och gjorde omtag. Om man lägger ner kan man inte påverka. Och nästa år kom en ny motion som gick igenom.

VIKTIGT ATT BERÄTTA

Ett annat arbete under senare år där samiska rådet haft en vik-

tig roll är förstås de böcker som Svenska kyrkan gett ut som ett led i försoningsarbetet. Både boken om nomadskolorna och vitboken, en vetenskaplig antologi, kom ut 2016. Året efter kom en populärversion av vitboken där Sylvia skrivit kapitlet *Vägen framåt: från kolonisering till försoning*. Där skriver hon bland annat om vikten av att berätta.

– Koloniseringen lever vidare via modersmjölken. Vi som lever i dag lever i konsekvenserna av det förtryck som varit. Det är så viktigt att alla ges möjlighet att berätta om

sig och sin historia, som i en sanningsskommission, säger hon.

MÅSTE JOBBA VIDARE

Ett gripande inslag i boken om nomadskolorna är Sylvias egen fars berättelse om tiden på Änge nomadskola där han fick stryk i stort sett varje dag och vid ett tillfälle misshandlades så svårt av sin lärare att det krävdes lasarettsvård.

Hennes far hade ofta sagt att han borde skriva en bok om sina upplevelser i skolan. Nu bidrog han med ett kapitel, men innan

boken kom ut hade han dött då 86 år gammal.

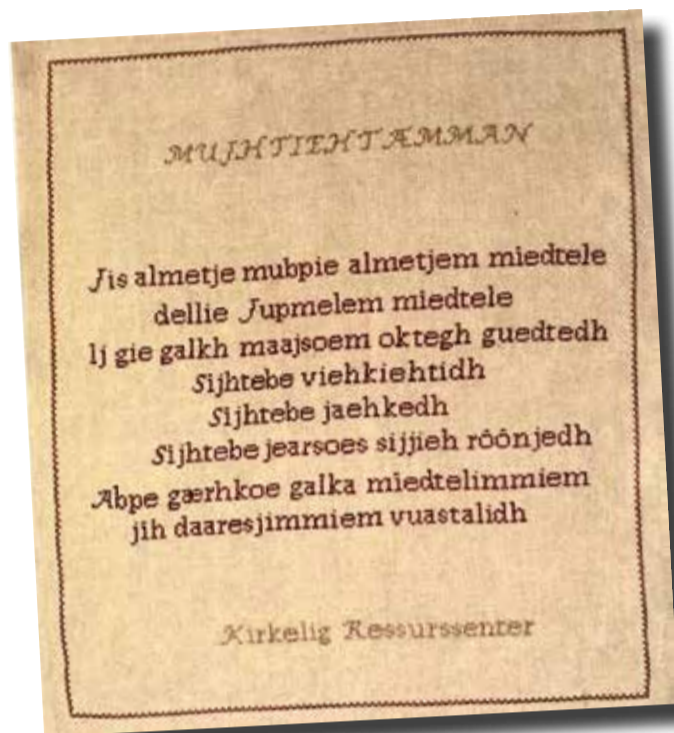
– Jag önskar att han hade fått se boken, säger Sylvia.

Det som kan oroa henne nu är att de där böckerna ska sluta som hyllvärmare bara.

– Kyrkan har visat ett stort mod att lyfta de här frågorna. Nu gäller det att fortsätta jobba vidare, än har samefolket inte fått full upprättelse, säger hon.

KAJSA ÄSLIN

Mujtiehtæmman/Hustavle for trygge rom

Stiftelsen Kirkelig ressurs-senter mot vold og seksuelle overgrep har utarbeidet en hustavle. Den er et uttrykk for kirkenes vilje og ønske for de fellesskap vi lever og er forpliktende for kirkenes arbeid.

Hustavlens norske tekst er slik:
*Krenkes et medmenneske
krenkes Gud
Ingen skal bære alene
Vi vil støtte
Vi vil tro på
Vi vil skape trygge rom.
Kirkene står sammen
mot vold og seksuelle overgrep.*

Hustavlene er også oversatt til de samiske språk og på sørsamisk står den slik:
*Jis almetje mubpie almetjem miedtele
dellie Jupmelem miedtele
Ij gie galkh maaajoem oktegh guedtedh
Sijhtebe viehkietidh
Sijhtebe jaehkedh
Sijhtebe jearsoes sijjeh galkebe roonjedh.
Abpe gærhkoe galka miedtelimmiem jih daaresjimmiem vuastalidh
Man kan lese mer om Kirkelig ressurscenters arbeid på www.kirkeligressurscenter.no*

EINAR BONDEVIK

Velsignet doktorgrad

Høyskolelektor ved Sámi allaskuvla/Samisk høyskole Lovisa Mienna Sjöberg ble i høst tildelt doktorgraden (ph.d.) ved Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Doktorgradsarbeidet omhandler hvordan man ser på velsignelse i en samisk kontekst. Avhandlingen har tittelen "Att leva i ständig välsignelse. En studie av sivdnidit som religiøs praxis."

I sammendraget av avhand-

lingen skriver Sjöberg følgende:

Sivdnidit är en religiös praxis. Sivdnidit är ett nordsamiskt verb som kan översättas både med att skapa och med att (väl) signa. Denna praxis återfinns över hela Sápmi, och utförs i många olika situationer. Sivdnidit är inte knuten till kön, ålder eller specifika egenskaper hos den som utför utan är öppen för alla. Oftast utförs denna praxis genom att en tyst tänker eller uttalar några ord. Ibland ingår också små ritualer, som att korsa

sig själv, eller någon/något, eller andra handlingar i samband med de ord utövaren tänker eller uttalar. Sivdnidit är en praxis som hör till vardagen. Den kan vara ett sätt att be aftonbön, bön före och efter maten, när man ska ge sig ut på resa eller i kommunikation med landskapet och dess skapelser. Ofta är sivdnidit knutet till treenigheten eller den kristna Guden men inte alltid. Sivdnidit är ett sätt att praktisera ödmjukhet och tacksamhet, samtidigt som man påminner sig

själv om eget ansvar och ett liv i fördragsamhet med andra.

För att analysera denna praxis och studera kontexten till sivdnidit har textmaterial producerat under det senaste århundradet i Sápmi använts. En del av texterna har aldrig tidigare studerats i forskningssammanhang.

Avhandlingen er tilgjengelig på universitetets hjemmesider og kan leses på www.duo.uio.no/handle/10852/64857.

EINAR BONDEVIK

Penger til å synliggjøre året for urfolksspråk

Regjeringen foreslår å gi Sametinget 1,1 mill. kroner for å synliggjøre det internasjonale året for urfolksspråk, 2019.

Forente Nasjoner (FN) har vedtatt at i 2019 skal det settes spesielt fokus på urfolksspråk, fordi disse er sterkt truede språk. Målet med synliggjøringen er å få flere i verden til å bevare og utvikle urfolksspråk. Hvis språkene forsvinner, så frykter man

at også kulturer og næringer kommer til å forsvinne.

Sametingspresident Aili Keskitalo representerer det arktiske området i styringsgruppen for det internasjonale året for urfolksspråk, som UNESCO leder.

– Det er bra at regjeringen bevilger penger til Sametinget slik at vi kan synliggjøre og fremme det internasjonale året for urfolksspråk, men jeg forventer at regjeringen selv også aktivt jobber med å bevare urfolks-

språk, sier sametingspresident Aili Keskitalo.

I forbindelse med språkåret, så har Sametinget to hovedmål; sikre fast drift av Nordisk fag- og ressurscenter for samiske språk Sámi giellagáldu, og å få store aktører med på å finne løsninger til utfordringer urfolksspråk opplever i dag i forbindelse med språkteknologi og digitalisering.

Sametinget vil arrangere en større språkkonferanse i Tromsø i februar neste år, hvor vi vil

synliggjøre både Det internasjonale året for urfolksspråk og Sametingets språkløftstrategier. Konferansen blir bred, og intensjonen er å invitere andre urfolk i de arktiske områdene til konferansen.

Mer informasjon om året for urfolksspråk finnes på www.IYIL2019.org.

KILDE: PRESSEMELDING SAMETINGET

Manne leam iktesth tjaetsien baalte orreme

Tjaetsien lihke maahtam ussjedidh. Maanabaeleste tjaetsie áavtoes faamoe mij gaajhkem jielehte, lea mannem seadtoehtamme. Gosse onne lim jñ johkebealam veedtsim, dubpene Ubmejejeanoen lihke, vñehtim badth baaroeh munnjien “soptsestin”.

Jeanoen lihke, manne raefsesne. Tjaetsesne gñknjelh ov-váajnoes lin. Menh daajram dle, ibie maehtieh problemijste voejedh. Tjoerebe aaj dej bijre soptsestidh.

Daelie gáessie lohkehtæjjine jñ tjaeliejinie barkeminie daate hov vihkeles munnjien orreme dogkeres sijnide gaavnedh gusnie maahtam liegkestidh. Jalhts geerve orreme, leam liereme – aktesne ároodh buerebe lea. Fuehpie siebredahkesne daarpesjibie aaj veeledidh.

Mijjieh daarpesjibie gujht voejngehtidh.

Dagke daarpesjibie aaj aelkedh sinsitnine soptsestalledh doj isveligke ulmiej bijre mijjen byjresinie, goh jñjtjebovveme, seksuelle vædtsoesvoete jñ daaroedehteme. Daennie Saepmesne, mijjen lea gaajh haarmoes histovrije, menh ibie maehtieh dejstie buaranidh jis iktesth sjeavohth.

Mov mielesne, mijjieh saemich daarpesjibie dovne psykiske healsoem soptsestalledh jñ dan bijre dñjveldidh maam kolonisasjovne lea mijjeste vaeltete. Mijjen diædte siebriedahkem gorredidh, mijjen gëlide nastedh jñ mijjen kultuvrem boelvieste boelviededh. Dovne vaevies jñ barkoes gosse mijjieh kolonijale traumah jñ depresjovnh utnebe. Saemich gujht gööktine veartaninie ároeminie.

Aaj jis im depresjovnem utnieh, geerve iktesth saemien kultuvrem jeatjabidie tjjelkestidh. Daajram jeenj saemien noerh

FOTO: PRIVAT

depresjovnh utnieh, menh eah sijhth daaroen healsoesuarkan vaedtsedh. Dannasinie leam saemien tjáanghkoesijjiem öörneme saemien noeride daennie Liksjosne. Jijjege, Ubmejejeanoen lihke. Pizzam bááhkesjibie, skopmehkh gáaroeminie, voeres saemiejgumie soptsestalleminie jñ psykiske ovhealsoen bijre soptsesteminie. Daelie

gosse manne báarasábpoe sjidteme, daajram man vihkeles dogkeres gaavnedimmiesijjeh noeride gáávnesieh. Dellie eah daarpesjh iktesth identiteetem tjjelkestidh jallh vöörhkelidh.

JOHAN E. M. SANDBERG MCGUINNE

Vid älven

Jag finner ro vid älven. Samtidigt är det viktigt att inse att vi inte kan simma ifrån våra problem,

och därför måste vi också våga börja prata med varandra om de svåra ämnena i våra liv, såsom självmord, sexuella övergrepp och effekterna av koloniseringen

av Saepmie. Vi måste börja prata om vår psykiska hälsa. Många samiska ungdomar är deprimerade men går inte till majoritets-samhällets psykologer. Därför

har jag organiserat ungdomsträffar för samer i närheten av Umeälven i Liksjo/Lyckse där de kan vara med andra samiska ungdomar på sina egna villkor.

Sydsamiskt språkbad i Hotagen

I slutet av oktober träffades präster, diakoner, musiker och lekmän för att lära sig mer om det sydsamiska språket och kyrkliga traditioner då Härnösands stift arrangerade en kurshelg med sydsamiskt språkbad. Kursen avslutades med en mässa i Hotagens kyrka där deltagarna tillsammans med församlingen fick chans att använda sina nya språkfärdigheter.

Vad betyder det att få höra liturgin och psalmer på sitt eget språk? Eller att få ta del och kika in i en annan tradition? Deltagarna berättar om glädje och djup beröring i mötet.

Sakka Sparrock: har sydsamiska som modersmål och känner att Hotagens kyrka är hennes hemkyrka.

– Här är jag gift, konfirmerad och här har jag varit kyrkvård.

Sakka berättar om en stor tacksamhet till att få vara med om detta och lyfter fram församlingsherdens mod att våga stå upp för det samiska.

– Det är så viktigt det här att vi får vara delaktiga i församlingen. Barnen får läsa samiska i skolan och att också få känna det i kyrkan, det är stort. Våra barnbarn går ju i kyrkans barntimmar, de får lära sig om gudstro.

Sakka berättar själv om hur det var att använda det egna språket i

Språkbadets glada deltagare: Sakka Sparrock, Anna Gredander, Birgitta Ricklund, Sonia Larsson, Kjell Thuvall, Inger-Helene Toven, Beatrice Vall och Akar Holmgren. På bilden saknas Wilhelm Dahllöf.

en kyrklig kontext.

– Det var en bibelvers. Det berörde mig så mycket, jag kunde nästan inte få fram det, jag var grinfärdig. Jag kan inte med ord berätta vad starkt det var.

För Sakka blir det mer personligt och mjukare på sitt modersmål sydsamiska. Sakka berättar också att det länge varit så svårt att få tag på texter, men det har hänt mycket nu, berättar hon.

Kjell Thuvall: församlingsherde i Föllingebygdens församling, som själv varit med och både vigd och döpt församlingsmedlem-

mar med samiskt påbrå. Han har därför fått känna på och ta in det samiska språket i kyrkans ritualer.

– Det är bara att bjuda upp och försöka arbeta med och förstå språket.

– I Valsjöbyn har vi barn som lär sig prata svenska i 4-års åldern, men deras modersmål är ju sydsamiska. Och då måste också kyrkan kunna leverera och vara relevant.

Birgitta Ricklund: är född och uppvuxen i Saxnäs Marsfjäll, 9 mil från Vilhelmina. Hon har samiskt påbrå men har aldrig lärt sig språket som barn. Birgitta är också

ordförande för Örnköldsviks sameförening.

– Vi har duschat och vi har badat, och vi har spaat i sydsamiska. Det här är en upplevelse som har satt sig så varmt i mitt hjärta. Det här måste få återkomma.

För Birgitta betyder det mycket att få använda ett språk som hon aldrig fått möjlighet att läsa. Och sen få lyfta in det i det kyrkliga sammanhanget.

– Det är en upplevelse att kunna be en bön eller sjunga en psalm och att kunna förstå det.

ANDERS GUSTAFSSON

Lustfyllt lärande gav mersmak

Inger-Helene Toven från Valsjöbyn, som är lärare i sydsamiska, ledde den vetgiriga gruppen genom den intensiva språkhelgen i Hotagen.

Många övningar hon till vardags tillämpar bland barn kom väl till pass även för denna grupp.

Det var bara att kasta sig in i muntliga övningar direkt, till exempel genom att spela brädspelet och försöka berätta vad rutan man hamnade på efter kastad tärning uppmånade till.

Diftonger gicks igenom, liksom personliga pronomen, genitiv och inessiv. Lektionspassen blandades med psalmsång vilket

I mitten läraren Inger-Helene Toven som hjälper Anna Gredander och Kjell Thuvall i det svåra brädspelet.

var väldigt nyttigt, det är svårt med fraseringarna på sydsamiska. Vilken välsignelse att ha en deltagare med som är kantor och som

tagit med sig en rese-tramporgel!

LJUDFILER TILL HJÄLP

Mässan förbereddes genom att

Inger-Helene hjälpte deltagarna individuellt med de texter var och en ansvarade för. Här var dagens moderna mobiltelefoner med inspelningsfunktion till god hjälp. Hon kunde läsa in texterna till oss och sedan övades det enskilt till långt in på natten. Till hjälp fanns även ljudfiler av fasta moment ur handboken som spelats in i förväg av Kjell Roger Appfjell. Efter denna helg var alla överens om att en fortsättning önskas. Sonia Larsson från Köpmanholmen, uttryckte det så här:

–Av tio poäng möjliga var detta en riktig tiopoängare! En startpunkt.

AKAR HOLMGREN

Pressebievnese Saemiedigkeste

Göökte áarjelsaemien prosjekth dåárje

Saemiedigkieraerie dam áarjelsaemien gielesprosjektem Saamastalledh – kommunikativje gielesierhtimmie 1. boelhke jih jarkoestimmie bijpeleteekstijste áarjelsaemien gielese.

Saemiedigkieraerie lea luhpiem dáarjoen bijre 2 670 000 krávnine vadteme prosjektese Saamastalledh – kommunikativje gielesierhtimmie 1. boelhke, misse Trööndelagen fylhkentjietle Aajege saemien gieles- jih maahtoejarngen baaktoe lij dáarjoem ohtsedamme.

Prosjekten ulmie lea aktem vuekiem kommunikativje gielesierhtimmiesne áarjelsaemien gielese Ulpan-vuekien mietie buerkiestidh jih evtiedidh, jih seamma tíjjen lierehtimmievierhtieh evtiedidh

jih maahtoem lohkehtæjjide lutnjedh. Prosjektine sæjhta gaskem jeatjah aktem kvalitativje buerebe lierehtimmie áarjelsaemien gielesne sjugniedidh, mij ij leah jearohke árromesijjeste, skuvleste jih lohkehtæjjeste, jih láhkoem eadtjohke gielesnietijstie áarjelsaemien gielesne lissiehtidh.

Prosjekte edtja aaj laavenjostoem nænnoestehtedh dej áarjelsaemien faagebyjresi gaskem maadthskuvlesne jih jáarhkeskuvlesne dan ávteste gaajhkh byjresh edtjeh meatan árrodh prosjektesne.

BIJPELETEEKSTH JARKOESTIDH

Saemiedigkieraerie aaj dáarjoem 300 000 krávnine vadteme sieltese Det Norske Bibelselskap bijpelejarkoestæmman.

Ássjele lea gærhkoejaepien bijpeleteeksth áarjelsaemien gielese jarkoestidh.

Saemiedigkieraerie Aili Keskitalo jeahta vihkeles áarjelsaemien prosjekth dáarjodh.

–Joekoen vihkeles áarjelsaemien learoeverhtieh gáávnesieh, guktie vuekieh gielesierhtæmman evtiesuvvieh jih maahtoe lohkehtæjjaj luvnie buerebe læssene.

Keskitalo aaj tuhtjie daerpies áarjelsaemien bijpeleteeksth jarkoestidh.

–Bijpeleteeksth saemiengielesne viehkiehtieh gærhkoem nænnoestehtedh goh akte byögkeles áarjelsaemien gielesijjie. Daate aaj maahta viehkiehtidh áarjelsaemien gielem jih kultuvrem váajnoes darjodh siebriedahkesne jih gielen jih kultuvren statusem nænnoestehtedh.

Sametingsrådet støtter det sørsamiske språkprosjektet Saamastalledh og oversettelse av bibeltekster til sørsamisk

Prosjektet Saamastalledh - kommunikativ språkinnlæring fase 1, er søkt om av Trøndelag fylkeskommune ved Aajege samisk språk- og kompetansesenter. Målet med prosjektet er å beskrive og utvikle en metode i kommunikativ språkinnlæring

for sørsamisk språk i henhold til Ulpan-metoden, og samtidig utvikle læringsressurser og heve kompetansen for lærere. Prosjektet skal også styrke samarbeidet mellom de sørsamiske fagmiljøene på grunnskole og videregående skoles nivå ved at

alle miljøene skal delta i prosjektet. Sametingsrådet har også gitt Det Norske Bibelselskap tilsagn om tilskudd til sørsamisk bibeloversetting. Sametingspresident Aili Keskitalo sier at det er viktig å støtte opp sørsamiske

prosjekter og at bibeltekster blir oversatt til sørsamisk. – Bibeltekstene på samisk bidrar til å styrke kirken som en offentlig sørsamisk språkarena. Dette kan også styrke synligheten og statusen av sørsamisk språk og kultur i samfunnet.

Usikkert for bokbussen

Et flertall på Sametinget ønsker å endre på organisering og prioritering innen kultur- og litteraturfeltet.

Sametingets flertall vill heller satse på produksjon av ny samisk litteratur enn stor støtte til bokbussene. Man vil redusere støtten til de samiske bokbussene til et maksimalt driftstilskudd på en halv million kroner per buss. De ber fylkene ta et større ansvar for driften samt kommende investeringer i nye busser. Dette har skapt utrygghet blant mange. De frykter et slikt vedtak i praksis betyr nedleggelse av bokbussene. Man viser også til at bokbussene har en funksjon langt ut over å være utlåns-sentral. Mange ser bokbussen som et bindeledd og samlingspunkt der bokbussen også er kulturformidler gjennom ulike arrangementer.

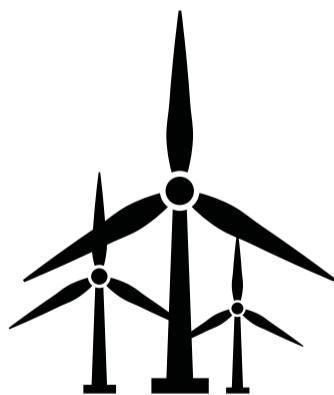
EINAR BONDEVIK

Storm rundt vindkraft i Mosjøen

Det er stadig økende motstand rundt vindkraft. I Mosjøen har blant andre naturvernere og reindriftnæring gått sammen for å stanse den planlagte utbygginga i Øyfjellet vindkraftverk. Det har fått kommunens politikere til å reagere.

Et flertall i Vefsn kommunestyre, der Mosjøen er bysentrum, vedtok å sende et brev til departementet for å sikre at utbyggingen blir fullført. I uttalelsen som ble vedtatt med 21 mot 4 stemmer skriver kommunestyret blant annet:

”Vi ber om at Departementet nå sammen med oss lokalpolitikere sier at nok er nok, og bidrar til at prosessen ikke forsinkes av «omkamper» like før realiseringen. Lokalsamfunnet Vefsn har behov for god krafttilgang, prosjektet vil bidra til sikring av hjørnesteinsbedrifter og bidra til videre utvikling av lokalsamfunnet.

I stedet for å gå inn i forhandlinger med reindriftnæringa om eventuell erstatning på forhånd, kan et slikt spørsmål tas opp igjen senere, hvis det viser seg at denne næringen har blitt påført ulemper eller lidd tap.”

MANGLENDE AVTALER

Uttalelsen har fått kraftig motbør og mange har oppfattet den som svært negativ i forhold til reindriftnæringa. Også innad i

kommunestyret ble det påpekt at dette kunne oppfattes som et forsøk på å stoppe demokratiske prosesser. Det ble videre påpekt at forhandlinger skal gjøres før ulempe blir påført og ikke i etterkant, uten at det endret flertallets syn på uttalelsen.

Konsesjon til utbygging ble gitt i 2016, samtidig som man sei nei til et annet vindkraftanlegg i området til Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Et vilkår ved konsesjonen er at det skal avtales avbøtende tiltak for anleggs- og driftsfasen med reinbeitedistriktet. Da planområdet omfatter flyttveien til/fra vinterbeitene nordvest for området må tiltak for flytting også forelegges Fylkesmannen for vurdering i henhold til reindriftsloven. Etter det vi til kjenner har man ennå ikke fått gjort slike avtaler.

EINAR BONDEVIK

Dobbel feiring på Snåsa

I 1968 startet sameskolen på Snåsa. Femti år senere ble Åarjel-saemiej skuvle feiret sammen med en yngre jubilent. Snåase tjielte/Snåsa kommune feirer 10 år som forvaltningskommune for sørsamisk språk.

Feiringen foregikk over flere dager, fra tirsdag 18. til søndag 23. september, og hadde et bredt innhold. Flere hundre personer var deltok en eller flere dager på ett eller flere arrangement, alt fra utstillinger til åpen dag på skolen, ungdommelig konsert med Kevin Boine og gudstjeneste.

SKOLENS STORE FORKJEMPER

Skolen ble startet opp med Ella Holm Bull som primus motor og rektor. Huset der er Ella og ektemannen Nils bodde var også blitt omgjort til et lite museum for anledningen. Mange tok turen innom og satte stor pris på det familien hadde laget til der. Det var et stort pionerarbeid som ble lagd ned ved skolen og med oppstarten av undervisning i og på sørsamisk språk. Skolen har uten tvil betydde mye, både for arbeidet med sørsamisk språk men også som samlingspunkt for barn og familier. Skolen har også sammen med den senere sørsamiske barnehagen vært et trekkplaster for Snåsa kommune. Flere har valgt å bosette seg i kommunen på grunn av bedre muligheter for barna til å bruke og lære sørsamisk språk.

NY PREST INNSATT

Også kirka var en del av arrangementet. På jubileumsgudstjenesten søndag ble også Snåsas nye prest, John Gunnar Krogstad, innsatt. Han er bevisst Snåsas samiske historie og nærvær og viste det også i gudstjenestens innhold. Snåsa kommune var den første

Snåsa kommune var den første

Åarjel-saemiej skuvle, skolen, har gode lokaler sammen med barnehagen, Suaja maanagierte. Her ønsker barnehagen oss Buerie bæeteme – Velkommen.

Noe av produksjonen til elevene ved skolen.

kommunen i sørsamisk område som ble innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk. Det skjedde 1. januar 2008. På seminaret som ble holdt på Snåsa hotell sa rådmann i Snåsa, Tor Eggen, at han håpet Snåsa sin status som pioner-kommune ville bli tonet ned framover.

– Det som er gjort på Snåsa bør bli normalt alle steder og ikke avgrenset til forvaltningskommuner, sa rådmann Eggen.

SPRÅK I SKOLE OG SAMFUNN

Under seminaret ble også både læring og etterspørsel etter

samisk språk satt på dagsorden. Ut fra sin egen erfaring spurte Johan Martin Stenfjell om hvor man får brukt språkkompetansen etter endt utdanning. Et annet spørsmål var også i hvordan lærere rundt i kommunene tar imot elever som har vært borte på språksamling. Spør man elevene om hva de har lært og vært med på? Vi fikk også høre fra Anita Dunfjeld Ågaard hvordan hun laget seg arenaer for samisk språk for å få frimodighet til å bruke og utvikle sitt eget språk. Hun holdt også frem hvor viktig det er med venner av språk-

Vaajmoe-tjieltjele, hjerteromet, er rommet som bringer fjellet og tradisjonene inn i barnehagens lokaler.

ket som legger til rette og ellers bruker det man kan. Om man så bare kan Buerie biejjie (God dag) så er det godt å bli møtt med det. Da vises det at det samiske også er en del av stedet der man er.

EINAR BONDEVIK

Sørsamisk kulturpris til Sverre Fjellheim

Under festmiddagen på Raasten rastah ble sørsamisk kulturpris for 2018 delt ut. Prisen var Sverre Fjellheim som får prisen for sitt arbeid med dokumentasjon, forskning, forvaltning og formidling av den sørsamiske historien.

Mange har hørt Sverre Fjellheim i foredrag og gjennom hans tidligere arbeid i oppbyggingen av Saemien Sijte. Senere har han arbeidet med kulturminnevern ved Sametinget. Fjellheim har også publisert en rekke artikler og bøker. Blant annet har boka *Gåebrien sijte* vært en viktig bok

for å gjøre historien tilgjengelig for mange.

Prisvinneren kunne ikke selv være tilstede under utdelingen. På hans vegne tok hans datter Eva Fjellheim imot prisen. Kulturprisen består av et bilde lagd av Meerke Laimi Thomasson Vekterli og en sum på kr. 10 000,-

Bak Sørsamisk kulturpris står Trøndelag fylkeskommune, Saemien Sijte, Gielem nastedh og Gieleaerne. Fra 2019 vil også Aajege ha en representant i styret. Prisen ble første gang delt ut i 2017 da Arvid Jåma fikk prisen (se omtale i DD 4/17).

EINAR BONDEVIK

Nærmere hundre personer var innom seminaret på Rana bibliotek.

Ranas samiske historie i fokus

I begynnelsen av november inviterte Raanen saemieh til seminarer og sammenkomster tre dager til ende. Tilsammen deltok rundt 100 personer på alt fra spillkveld til foredrag og gudstjeneste.

Utgangspunktet for arrangementene var et kunstprosjekt initiert av Nordnorsk kunstnersenter. De har bedt samtidskunstneren Sissel Mutale Bergh sette opp et prosjekt som skal synliggjøre den samiske historien i Rana.

INDUSTRIBY I SAMISK OMRÅDE

Byen Mo i Rana er kjent som en industriby, men det er mindre kjent at Rana-området er et samisk område fra lang tid tilbake. Prosjektets mål er å synliggjøre denne historien.

På seminaret om Ranas samiske historie fortalte Roy Kappfjell om kulturminner i Rana, spesielt på Saltfjellet. Han viste til både Staaloe-tufter og nyere tufter og bålplasser og hvordan disse i en stor grad stemte overens. Det er mange kulturminner som er registrert,

men man vet ikke hvor mange som ennå ikke er registrert.

SAMER TIL SJØS

Leif Elsvatn og Håkon Hermanstrand kunne begge vise til beskrivelse i gamle kilder om samisk bosetting langs kysten. Samer betalte skatt i oterskinn, bygde båter og var omtalt som bjørnejegere. Det tyder på at de hadde sine spesialiteter som den øvrige befolkningen ikke hadde. Noen hadde rein, men de drev også fiske. Også samer fra innlandet deltok i sesongfiske.

– Begrepet "sjøsamisk" er et dårlig begrep. Det betyr samer som bor langs kysten, sa Hermanstrand. Men utover 1800-tallet ble det synlig samiske i språk og klesdrakt mer borte fra kystområdene og man overtok norske klær og språk.

IDEOLOG FRA RANA

Harald Gaski fortalte blant annet om misjonæren Edvard Masoni fra husmannsplassen Rasta i Rana. Han gikk misjonsskolen i Stavanger og var senere misjonær i Kina. Han var ifølge

Karolin Tampere fra Nordnorsk kunstnersenter, til venstre, og Sissel Mutale Bergh er glade for å sette fokus på Ranas samiske historie.

Gaski en av ideologene Elsa Laula baserte seg på i forkant av landsmøtet i 1917.

MANGFOLDIGE DAGER

Kunstprosjektet har Ranas samiske historie som utgangspunkt, men det resulterte også i flere arrangement som ble lagt til når man først hadde et så godt prosjekt med bred støtte og faglig tyngde. Et femti-talls personer meldte seg på festmiddag der man fikk servert god mat og selv serverte ønsker til kommune og Sameting om reindriftsareal,

teater og bokbuss. Kveldsbønn i Mo kirke i samarbeid med Saemien Åålmege og spillkveld med rekonstruert samisk brettspill var også godt besøkt.

RAANEN VUODNA

Kunstprosjektet har tittelen *Raanen Vuodna* og kan oversettes til "den grønne bygden/fjorden". Prosjektet er to-delt og kunstprosjektets andre del skjer våren 2019. Da vil samiske skilt være en viktig del av prosjektet.

EINAR BONDEVIK

De prisas för sin insats för kyrkan

Genom projektet Staakebaalka har Birgitta Ricklund och Anna-Stina Svakko synliggjort samisk identitet och mångfald i Svenska kyrkan och bidragit till ökad trygghet och hemkänsla för samer i kyrkorummene. Vid kyrkomötet i Uppsala i slutet av november prisades de för sitt arbete.

Det var Samiska rådet i Svenska kyrkan som delade ut det samiska kulturpriset och som formulerat motiveringen ovan.

– Vi blir belönade för något som vi med iver och hjärta jobbat med tillsammans, det känns fantastiskt, säger Birgitta Ricklund.

MÖTTES 2012

Birgitta Ricklund, träkonstnär och möbelsnickare från Västerhus i Själevad och Anna-Stina Svakko, formgivare och sameslöjdmästare från Porjus, möttes första gången 2012. Anna-Stinas mor hade dött och Birgitta fick uppdraget att tillverka kistan till begravningen. Birgitta gjorde den i form av en blå ackja.

Mötet kom att bli upptakten för ett gemensamt arbete.

– Vi kände att vi var något på spåren. Men insåg också att

I domkyrkans Mariakapellet är altaret alltid klätt. Altarbrunet med solkorsen knyter både an till samisk tradition och gammal kyrkokonst.

FOTO: LENA VIK

vi var steget före, att tiden inte var riktigt mogen då, berättar Birgitta Ricklund.

EN VÄL UPPTRAMPAD STIG

Lösningen blev så småningom arbetet Staakebaalka (en väl upptrampad stig), ett koncept för samtal om samisk identitet och uttryck i kyrkan.

– Vi är ett kyrkligt folk, vi har vår tro och söker oss till andakt. Stigen till kyrkan är väl upptrampad. Vi vill bygga vidare på den stigen, säger Birgitta Ricklund.

– Det handlar om att låta det synas i kyrkan att det finns samer i området. Det betyder så mycket om det så bara är en liten, liten sak, fortsätter hon.

ALTARE I DOMKYRKAN

Den som vill uppleva de båda kulturpristagarnas formspråk

Samiska rådets kulturpris 2018 gick till sameslöjdmästaren Anna Stina Svakko och konsthantverkaren Birgitta Ricklund, för deras arbete med att synliggöra samisk identitet och mångfald i Svenska kyrkan.

FOTO: AKAR HOLMGREN

kan bege sig till Härnösands domkyrka där deras arbete resulterat i att Mariakapellet har tydlig samisk prägel. Altarbrunet med solkorsen, skapat av Anna-Stina Svakko, och den rikt utsmyckade biskopsstaven, som Birgitta Ricklund tillverkat, har sina fasta platser i domkyrkan.

SAMTAL FÖR FÖRSTÅELSE

Birgitta Ricklund och Anna-Stina Svakko har deltagit i olika arrangemang som Tråante och Samiska kyrkodagarna 2017 och Staare 2018, både i Sverige och Norge. Genom ord och bild berättar de om hur

samiskt formspråk kan integreras i kyrkliga högtider och miljöer. Nu har de siktet ställt österut, mot den finska delen av Sapmi.

– Vi vill öppna samtal för förståelse. Det handlar om mycket mer än utsmyckning, säger Birgitta Ricklund.

Samiska rådets kulturpris har delats ut sedan 1997 och prissumman är 50 000 kronor. Förra året gick priset till regissören och manusförfattaren Amanda Kernell som hade stor framgång med långfilmen Sameblod.

KAJSA ÅSLIN

Barnebøker på sørsamisk

Under Raasten rastah i september ble det utgitt tre nye barnebøker på sørsamisk; "Pluppe jih miesie", "Tjeakoes voelpehtj" og "Roehsteh hiegken diehte!". Den siste av disse tre er oversatt av Anja Labj fra Røros/Brändåsen.

– Jeg vil gjerne være med på å skape nye tekster på mitt språk, slik at flere kan bruke det oftere, sier Anja. Jeg synes også at det er viktig å huske å benytte seg av språkkunnskapene i nærområdet gjennom samarbeid med språkveiledere. Dette er hennes tredje bokutgivelse. Tidligere har hun oversatt en engelsk faktabarnebok "Dinosaurh" og Ragnar Aalbus bildebok "Krokodilla moeresne" (Krokodille i treet).

Irene Dorra og Anja Labj utenfor den sørsamiske bokbussen Gærjah under Raasten rastah. Der presenterte de "Roehsteh hiegken diehte!"

– Det kan være vanskelig å finne gode oversettere som har tid og lyst til oversette barnebøker, sier Morten Olsen Haugen ved Trøndelag fylkesbibliotek. Han er prosjektleder for "Maanagærjah jarkoestimmie", som hittil står bak 79 oversettelser og utgi-

velser. – Men det er enda vanskeligere å finne gode mentorer som vil bruke tid på å veilede oversetterne og gjøre dem tryggere i sine valg og vurderinger. Jeg tror ikke det finnes noen oversettere som er «ferdig utlært», alle gode oversettere trenger veiledning for å utvikle seg videre. Alle våre oversettere skal ha en mentor med seg underveis, både for læring, trygghet og kvalitetskontroll.

Derfor er både Anja og Morten glade for at Irene Dorra fra Funäsdalen sa ja til å være mentor for Anja på "Roehsteh hiegken diehte!". Irene er nå pensjonist; og hun er en førstespråkstaler som også har erfaring som lærer på Brekken skole.

KRIM, KOS OG KOMPISER

Boka "Roehsteh hiegken

diehte!" ("Løp for livet") som handler om de to vennene Saake og Maarja som er alene på hytta når noen rømte forbrytere dukker opp. Boka er skrevet av Tore Aurstad og Carina Westberg. "Pluppe jih miesie" (Plupp og renkalven) er en av Inga Borgs 26 bøker om den «lille osynlingen» Plupp. Sara Marja Magga fra Snåsa/Skalstugan har oversatt. "Tjeakoes voelpehtj" (Hemlige kompisar) av Helena Bross og Christel Bönns er en varm og fin hverdagshistorie fra livet i skolen. Den er oversatt av Siri Kappfjell Päiviö fra Majavatn/Karesuando.

TEKST OG FOTO: MORTEN OLSEN HAUGEN, RÅDGIVER FYLKESBIBLIOTEKET TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

En glad forlegger Nan Persen flankert av forfatter forfatter Anne-Grethe Leine Bientie, til venstre og illustratør Meerke Laimi Thomasson Vekterli til høyre kunne vise fram boka i norsk oversettelse og slik gjøre den tilgjengelig for et større publikum.

Fullt hus på Røros

Kulturfestivalen *Raasten rastah* har med tiden vokst i både innhold og størrelse. Den hadde i år tett program fra torsdag formiddag til gudstjeneste søndag. Det var et yrende liv på kulturhuset Storstuggu både sent og tidlig.

Raasten rastah inneholder faglige samtaler, workshops for barn og unge, konserter, utstillinger, salgsboder, god mat og mye samtaler mellom alt dette.

SAMISK HELSE

På et av fagseminarene inviterte SANKS til temaet «Samiske livsvilkår og helse». I tillegg til det faglige innholdet var dette også en anledning som gjorde SANKS enda bedre kjent. SANKS har som tidligere omtalt åpnet kontor på Røros i år og er nå lettere tilgjengelig for flere.

Andre seminar hadde tema som "Ung samisk kunnskap" og "Dekolonialisering". I tillegg hadde også NRK et åpent møte der NRK Sápmis arbeid ble debattert.

Det var satt opp en rekke

forestillinger på årets festival, mye for de minste men det var også til glede for de større. En kjent figur som dukket opp var Binnabannasj fra Maanaj-TV på NRK. Det ble en egen liten forestilling fra barne-tv for de minste. En annen kjent – om enn ikke så kjær – figur som dukket opp var Staaloe. Åarjelhsaemien teatere har spilt denne forestillingen flere steder, til glede og litt skrekk for mange. Åarjelhsaemien teatere viste også forestillingen *Stor-Stina, den långa lappflickan*, om den høyvokste Cristina Larsson fra Malå som ble vist fram i Stockholm og i Europa på grunn av sin størrelse og styrke.

To helt nye forestillinger ble også vist. *Svaaletjahke* tar utgangspunkt i en bok skrevet av Meerke Krihke Leine Bientie, og det var et mer enn fullsatt Røros museum som fikk se voksne og barn formidle fortellingen om fjellrevne Hajkh og Tjabph. Den andre forestillingen var eksamensoppgaven til Marja Lisa Thomasson og hadde tittelen *Arven du fikk*. Stykket

Staaloe har skremt mange, og skuespiller Marianne Ulriksen Kappfjell greidde også å skremme med forestillingen Staaloe. Men det gikk tross alt bra til slutt.

er en monolog som tar opp en reineiers omkring rovdyr og forvaltning, og det er Giron Sámi Teáhter som har satt opp stykket sammen med Thomasson.

BOK PÅ NORSK

Festivalen rommet også lanseringen av en norsk-språklig bok. Boka *En skikkelig flink liten reingjeter* er en oversettelse av Anne-Grethe Leine Bientie og Meerke Laimi Thomasson Vekterlis bok *Joekoen sjehteles*

ryöjnesjæjja som i år var blant de nominerte til Nordisk råds pris for barne- og ungdomslitteratur. Nominasjonen gjorde det aktuelt med en norsk oversettelse og slik er denne fortellingen gjort tilgjengelig for flere.

– Fortell historier! sa Anne-Grethe Leine Bientie da hun fortalte om boken som er en gjenfortelling av en faktisk hendelse i hennes svigerfamilies historie.

EINAR BONDEVIK

Gie jih gusnie árröeminie

Sverige

Samiska rådet inom Svenska kyrkan

Kontaktperson: Ingrid Inga, tel: 070-554 29 99

e-post: ingrid.inga@gmail.com

Handläggare för samiska frågor: Lisbeth Hotti, Svenska kyrkan

751 70 Uppsala, tel. 018-16 94 91

e-post: lisbeth.hotti@svenskakyrkan.se

Sydsamiskt arbete i Härnösands stift

Akar Holmgren, Stiftsdiakon & Samordnare för flerspråkigt

arbete. Härnösands stift, Box 94, 871 22 Härnösand

Tfn: 0611-254 52, mobil: 076-397 59 35

e-post: akar.holmgren@svenskakyrkan.se

Norge

Samisk kirkeråd Generalsekretær: Risten Turi Aleksandersen,

postboks 799 Sentrum, 0106 Oslo, tlf 23 08 12 00,

e-post: ra866@kirken.no

Leder: Sara Ellen Anne Eira

Sørsamisk representant i Samisk kirkeråd:

Oddvin Bientie

Saemien åålmegeaerie SÅR/

Samisk menighetsråd i sørsamisk område

www.samiskmenighet.no

epost: samiskmenighet@kirken.no

Leder: Sigfred Jåma, e-post: shjaama@hotmail.no

medlemmer: Sonja Danielsen, Ina-Theres Sparrok,

Lajla Lifjell og prest Einar Bondevik.

Sekretær: daglig leder (se nedenfor)

Saemien åålmegea beajjetje áejvie /

daglig leder i samisk menighet i sørsamisk område:

Monica Kappfjell, tlf 993 49 477,

Gløttvegen 2, 7750 Namdalseid

e-post: mk924@kirken.no

Prest i sørsamisk område: Einar Bondevik,

Sørlandsveien 54, 8624 Mo i Rana, mobil 474 53 902

e-post: eb788@kirken.no

Diakoniarbeider i sørsamisk område:

Bertil Jönsson 7898 Limingen, mobil 994 88 827,

e-post: bj439@kirken.no

Trosopplærer: Margrethe Kristin Leine Bientie.

Grendavegen 8, 7370 Brekkebygd

mobil: 412 88 227, e-post: mb789@kirken.no

**Texter och bilder till
nummer 1 2019 av Daerpies Dierie
skickas senast 12 februari 2019 till
dd@samiskmenighet.no**

TEGNEKONKURRANSE

FOR DEN NYE HJEMMESIDEN TIL GÆRJAH-DEN SØRSAMISKE BOK- OG KULTURBUSSEN

- PREMIE TIL ALLE SOM DELTAR!

ER DU UNG OG KREATIV DELTA PÅ VÅR TEGNEKONKURRANSE I FORBINDELSE MED LANSERINGEN AV VÅR NYE NETTSIDE!

- TEMA FOR KONKURRANSEN ER HVA FORBINDER DU MED DEN SØRSAMISKE BOKBUSSEN

ALLE BIDRAG BLIR PUBLISERT PÅ BOKBUSSENS NYE HJEMMESIDE

10 VINNERE VIL FÅ GAVEKORT PÅ 500 KRONER HVER, OG ALLE ANDRE BIDRAG PREMIERES.

SEND DITT BIDRAG TIL:

GSJ@NFK.NO

ELLER POSTADRESSE:

NORDLAND FYLKESBIBLIOTEK

POSTBOKS 609

8607 MO I RANA

FRISTDATO: 15. JANUAR

MANNEN GÆRJAH

Nordlaanten FYLKEHETTELTE GÆRJAH

Mer information finns på

www.svenskakyrkan.se/harnosandsstift/samiskt

www.svenskakyrkan.se/samiska

www.samiskmenighet.no

Daerpies Dierie

Sørsamisk kirkeblad • Sydsamiskt kyrkoblاد

Daerpies Dierie utkommer med fyra nummer per år och har stöd från Härnösands stift, Nidaros bispedømmeråd, Sametinget i Norge och Svenska kyrkan.

Adress: Sørlandsveien 54, N-6824 Mo i Rana, Norge

Telefon (mobil): 0047 474 53 902

e-post: dd@samiskmenighet.no

Redaktör och ansvarlig utgivare:

Einar Bondevik, adress ovan.

Redaktionsråd:

Birgitta Ricklund, Sylvia Sparrock,
Akar Holmgren och Bertil Jönsson.

Prenumeration under 2019: 190 SEK.

Avgiften betalas när faktura kommer.

Adressändring och prenumeration

Kontakt redaktör: Se adress ovan.

Grafisk form & repro: Berling Media AB.

Tryck: Pressgrannar AB, Linköping, 2018

NÖÖRJEN GÆRHKOE Sveerjen gærhkoie

Beatrice Vall är ny präst i Tännäs-Ljusnedals församling i Härjedalens pastorat.

FOTO: PRIVAT

Jag är här

Gud längtar efter oss. Kallar på oss. Ja, till och med förföljer oss. Det duger inte med vackra ord eller välformulerade böner för Gud, det räcker inte med handling, känsla eller tanke. Nej, han vill ha hela människan. "Jag är här", säger psalmisten till Herren. Det är där Gud vill ha oss; här, hos sig. Hur gör vi då, för att ge oss själva åt Gud? Vi gör oss tillgängliga, vi överlåter oss. I meditationen, i kontemplationen, i vandrigen och i stillheten. Vi säger till Jesus: "Jag är här". Och så låter vi oss fylla av honom – tills vi inte längre är vi i Kristus utan Kristus är i oss. I skapelsen anar vi Guds fotspår och avtryck. Det ena vackrare än det andra. Där bor

någonting, något som andas. Han som hörs i tystnaden, som överröstar bergen, som har den vackraste tonen, som ibland är svår att ana men som ändå anas överallt. Vem är det vi känner igen? Vem är det som är så bekant, som fyller oss så och ändå inte äger en form? Vem är det som ÄR? Är, i det rika tomrummet mellan orden, i luften mellan raderna, mellan en tanke till en annan.

Vem är det jag förenas med när jag släpper avtrycken jag gjort i min historia, i min framtid, i mitt vetande och tyckande. Vem är det? Jag tar av mig skorna för den vars alla namn aldrig riktigt vill räcka till. Jag tar av mig skorna, för den som är all min längtans ursprung och mitt mål. Jag öpp-

nar mitt hjärtas dörr – gör mig tillgänglig – och säger: "Jag är här".

En gång när Mose vaktade fåren åt sin svärfar Jetro, prästen i Midjan, drev han dem till andra sidan öknen och kom till Guds berg, Horeb. Där visade sig Herrens ängel för honom i en eldslåga, som slog upp ur en törnbuske. När Mose såg att busken stod i låga utan att brinna upp, tänkte han: "Vilken märklig syn! Jag måste gå dit och se varför busken inte brinner upp." Då Herren såg att han gick för att se efter ropade Gud till honom ur törnbusken: "Mose! Mose!" Han svarade: "Ja, här är jag."

(2 Mos 3:1-4)

BEATRICE VALL

Bijpeletekste

Jupmele Mosesasse volvere

Moses vohpebe Jetroen sîrvide ryöjnesji. Jetro Midianen hearra. Dellie sîrvide saadtestahken mubpien raadtan sietieji Jupmelen vaaran, Horebese. Desnie Åejvien eengkelem skomtjelinie vöjñi mij tåarne-stråmhposne navvi. Gîehtjh! Stråmhpoie idtji buelelh. Moses dellie ussjedi: "Magkeres rovnegs vååjnese! Tjoerem dahkoe vaedtsedh vuartasjidh mannasinie stråmhpoie ij buelelh." Gosse Åejvie vuajna Moses dahkoe mäenna, dellie tåarne-stråmhposte tjåårve: "Moses! Moses!" Dîhte vaestede: "Nov, daesnie hov leam." Dellie Jupmele jeahta: "Aellieh lîhkebe bätieh! Sigkh gaamegidie, datne aejlies sijjesne tjåadtjoeminie." Jîh vihth soptseste: "Manne dov aehtjien Jupmele, Abrahamen Jupmele, Aajsan Jupmele jîh Jaahken Jupmele." Dellie Moses ååredæjjam tjeavna. Ij doesth Jupmielasse vuartasjidh.

- 2. Mos 3, 1-6/2. Mos 3, 1-6
- Jeatjah bijpeleteksth mahtah daesnie lohkedh: www.bibel.no
- Bijpeletekste jîh "Åssjalommesh" juakaldahkesne jîh eah sinsitnide jearohks.

Tjåanghcoe Snåasesne. Tjåadtjoen gaarrabealeste: Mattis Haugom Nordfjell (Plassje), Sanna Aasta Sofie Granefjell (Plassje), Naimi Renander Bransfjell (Tråante), Piere-Åvla Bransfjell (Praahke), Hilma Dunfjeld Mølnvik (Snåase), Jenny-Krihke Dragsten Bendiksen (Praahke/Glámos). Tjahkan gaarrabealeste: Ellinor Marie Bransfjell (Praahke), Anne-Lalja Kappfjell Gaup (Mååfe) jìh Jon Nils Hendrik Catarinasson Kappfjell (Nååmesjen vuemie)

Guktie dåemiedibie?

Guktie dåemiedibie gosse barkoes jìh geerve biejjieh bàetieh? Noere almetjìh dan bìjre soptsestin jìh digkiedin gosse Snåasesne gaavnesjin.

SANKS jìh Saemien Åålmege noeride àarjelsaemien dajvesne Snåasese böörin. Nieljie biejjieh daan tjaktjen ektesne lin.

VOESTEGH ÀAHPENIDH

Gosse voestes biejjien gaavnesjin, dellie vihkele àahpenidh jìh ektesne soptsestidh jìh ussjedidh guktie Leah mijjen vùekieh, mij Leah hijven jìh mij ij Leah hijven gosse ektesne edtjebe àrrodh. Guktie ussjedibie gosse ovnohkens almetjìh bàetieh jìh edtjìeh mijjine ektesne àrrodh? Guktie edtjebe dåemiedidh guktie dah edtjìeh mijjen

lunvie tryöjjadidh jìh aavoedidh? Jìh dellie dah noere almetjìh àadtjoejin ektesne stååkedidh jìh lustestalledh jìh numhtie aaj àahpenidh.

GAAVNESJIMMIE-SIJJIEH

Mijjìeh gìeh Saemien Åålmege barkijh Leah, ussjedibie daerpies Leah gaavnesjimmie-sijjìeh noeride darjodh. Seammalaakan SANKS aaj ussjedeminie. Dannasinie ektesne dam tjåanghkoem darjoejimh. Per Martin Westerfjell (Snåase) jìh Johan Inge Graff (Plassje) SANKSesne barkeminie jìh dah guaktah tjåanghkoese böötigan. Gellien aejkìeh libie govleme guktie noere almetjìh soptsestìeh dah tuhtjìeh geerve oktegh saemine àrrodh. Dellie maa hijven mubpiejgumie tjåanghkenidh.

Daan tjaktjen SANKS jìh Saemien Åålmege sijhtìeh noere almetjìgumie dej vihkele aamhtesi bìjre soptsestidh. Maam edtja noere almetje darjodh gosse nåake sjædta, jìh gæssie edtja voelpigumie soptsestidh, jìh gæssie edtja viehkìeh mietie gihthjedh? Maam edtja darjodh gosse geerve biejjìeh bàetieh? Dah noerh àadtjoejin govledh: naan aejkìeh dellie hijven saavredh jallh àeredh, såemies aejkìeh daerpies barre olkese vaedtsedh, skåajjesne mìnnedh, jìh såemies aejkìeh dellie bööremes voelpine jallh geerve almetjìeh soptsestidh. Dellie maajsoe geehpebe sjædta.

**TEKSTE JÌH GUVVIE:
MEERKE KRIHKE LEINE BIENTIE**

Saemien Åålmege og SANKS samarbeidet om å arrangere ungdomssamling på Snåsa. Samlingen hadde fokus på både psykisk

og fysisk helse. Tema for samlingen var samhold, vennskap og livmestring. Gjennom undervisningen jobbet ungdommene

sammen rundt disse temaene. Temaene ble belyst gjennom lek og moro, praktiske øvelser, samtale, refleksjon og diskusjon.